

IOACHIMVS VADIANVS HELVETIVS
CANDIDO LECTORI.

Abes tandem candidissime lector, quisquis es (omnem enim bonum candidumq; compellere libet) in tres emendatissimos Pomponij libros, utcunque absoluta, & intra paucos menses subcisiuis laboribus à me conscripta scholia, quæ boni consulas uelim. Id enim, bona numina testor, cum hunc laborem suscepissem, unice erat in uotis, ut ratione studiosæ iuuentutis habita, doctis per Germaniam uiris testatum facerem, operam nostram seuerius, si quando foret opus, efflagitatum nulla in parte studiorum utilitati pro uirili de futuram esse, modo intelligerem non ingratos futuros eos, quorum gratia laborarem. Quod ad me atinet, nulli gloriæ locus est, nam nulla me urget ambitio. Quod si pro genuino illo amore, quo sibi humanæ fragilitatis sollicitudo blanditur, curandum est, ne in gloriæ plane, ignoti; apud posteros simus, uixisse me alio in opere tum testabor, cum & firma magis erit lectio, & ipsa, quæ sapientiæ condimentum est, ætas auctior fuerit: neque id quidem Hercule alio studio, & ut prodesse multis pergam, tantum Deus optimus maximus uitam mihi longiorem esse uelit. Scio non de futuros qui modestiam nostram non agnitori, uerbosa nos commentaria edidisse contendent. Liberum sit illis, uocare quo uelint nomine. Ego tenuia breuiâque præguamenta, in tanta cœli, terrarum, gentium, oppidorum, marium, fluminum, montium uarietate, quæ scripsi ægre ab initio scholiorum titulo dignabar, quod uiderem minimum esse ex immensitate quadam intermuna quod deprompsissemus, etiam si longius fuissiq; quàm ipse author, quem interpretati sumus, scripsimus. Porro quod noscendæ terræ studium intermissum hodie à nostris magna parte intelligebam, non potui abstinere, quin passim ex nobilibus authoribus in medium adductis locis, hisq; paulò diligentius expositis, quæ non uulgaria, aut omnino protrita uiderentur, studiosam iuuentutem admonerem, quanta in genuis illis studijs neglectis, in caligine ignorantie uersaretur, quantâque cura, studio, diligentia optimi quique & reaptissimi scriptores, eas artes, quæ hodie uel doctioribus quibusdam despectui sunt, tractauerint. Quamquam pro ueritatis custodia sine discrimine reantissimos, simul & uetustissimos in his scholijs nostris atauerim, aliam rationem secutus ac illi solent, qui contra ueterum consuetudinem ita desitæ uetustati inhiant, ut ne minem iuniorum suæ pagine concedant locum: tãquam aut illis præclusa industria uia sit, animis nostris penuria quædam rerum emorientibus, aut hi non uel reantissima ediderint, quando quod multiplici lectione & uaria experientia comparatum esset, ediderunt. Et est aliàs nusquam maior recentioribus adhibenda fides, quàm in terræ noscendæ situ, in gentium moribus, in naturæ locorum perquisitione: mutantur enim pleraque intereuntq; quæ dum illi scriberent, maxime florere. Minime uerò dubites candidæ lector, urbes multas à Pomponio redditas, quarum ne rudera quidem hodie extant: earum nihilominus ita nos meminimus, ut extare etiamnum & florere uideri possent, quod nõ absque consilio factum est. Nam dum ipsam animo uetustatem sequimur, dum historicos, poetas, eosque qui insignes naturæ uires scrutati sunt, legimus, euenire solet, ut nisi promptam uel eorum quæ deserint memoriam habeas, nihil proficias. Quot claras urbes in Catalogo illo suo græci roboris in Troiam euntis Vatum pater Homerus enumerat, quarum pauca extant? Quot Maro passim? quot Thucydides? quot Liuius? ut alios præteream. Quas scire præstat, non ubi sint, sed ubi fuerint: porro & illud prudentiam iuuat scire, quo modo plurimæ ex illis interierint. Nemo uerò miretur me nihil, aut parum in recentia passim euagatum esse nomina, nec tradidisse quæ hodie urbes terrarum potissimæ, quæ gentes, qui mores supersint. Regum illud onus est, & uictitium gentium, non nostrum: & tale quidẽ ut uni alia fides dari non facile debeat, nisi multa eruditione & mathematicis in primis doctrinis præstiterit. At sunt hodie fustuaria pœna digni, qui lucri gratia quaslibet picturas, modo illæ gratiam ex coloribus monstrisque intersertis pariant, imperitæ plebeculæ ostentare audent, nugas suas celatum iri sperantes, quod exterarum gentium immanitate, ne Europa quidem tota nobis hodie pateat. Ad Pomponium redeamus, quem multis in locis emendationem factam cognosces, cum priuata diligentia, tum exemplaris scripti fide, cuius mihi ex Andrea Stiborij Mathematici libraria supellectile copiam fecit Georgius Collimitius Mathematicus doctissimus, Andrea quidẽ dum in humanis esset, discipulus: nunc illo mortuo, in nullo doctrinarum genere doctissimo præceptore minor. Cui gratias haberi uelim, quod eo beneficio & Melæ nitorem, & studiorum commodum maxime iuuat. Confer nostra alijs, & ita esse fateberis.

Georgius
Collimitius.

